

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FUGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Kalföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőik.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTUDAJDÓROS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

A modern gavallér.

Debrecen, 1913 március hó 5.

A modern gavallér, mint ember: isteni és ördögi szeszélylyel összekonstruált, eszmélő, mozgó, szertelenül gondolkozó, perverz vágyakkal, szenvedélyekkel és ideges hóbortokkal terhelt fertőző hustömeg. Élvezeti és nemi gyönyörök után vágyódása, bujálkodó csömörletes ösztöne, büntudatos önzése mindenféle emberies gondolkozás és élettani becsületes jóérzés törvényén kívül álló förtelmes szenvedély, melyért mindenre képes.

Felöltözködik a jóízlés szabályai szerint; mosolygó arccal, behizelgő modorral, rokonszenvenhajtászó kedélyeskedéssel takarja el a világ előtt a maga egyéni tökéletlenségének és megátalkodott gonosz voltának istenkisértő furciáit.

Legfőbb élvezete: valamelyik tisztességes embertársának megrontása; egy-egy lelkiismeretlenül kiesztelt alávalóság elkövetése, oly módon, hogy úgy, a hogy cselekedetére megindokolásképpen (legalább látszólag) reá lehessen alkalmazni, illetve koholni a „jóízlés s a humanizmus“ egy némely hamisan is értelmezhető szabályát... Az ilyen gonosz svihákságot tekintik ők egymásközt a legfőbb emberei erénynek és legtisztéletreméltóbb cselekedetnek. A ki ezen a téren sikereket arat, azt ők, maguk közt, — okos, ügyes, kiváló, szellemes, derék embernek tekintik. Megdicsérik. Megéltetik. Megtapsolják, Kitüntetik. Előléptetik.

Ilyen emberek a mai társadalmi és politikai élet krémjei; sőt a krém is a legizletesebb delikátumok. Kimondhatatlan értékes, finom, jóízű emberek. (Csodák-csodája, hogy a fene mégis oly ritkán eszi meg egyiket — másikat!)

Erkölc, becsület, tisztesség. — mások erkölcsi és anyagi javainak tisztelhetentartása, — az ilyen emberek előtt naiv dajkamese a gyöngécs a hiszékenyek mulattatására, szórakoztatására... azok becsapása célzattal.

A fecsegő szószátyárság, az embereknek agyafurt megtévesztése s bolonddátétele, — a meggyőzés és meggyőzés hamis látszatával és mű-energiájával elfecsegett hazudozás, — a való igazság minden erényének és józan fogalmanak hitvány kijátszása és eldisputálása: mindez a modern zsenialitás, jóízlés és gavallérság nagybecsült és fényesen honorált érdeme.

Kitűnően szuperál nekik a mai életberendezkedés itt nálunk. Irtóznak is minden becsületes reformtól. Nekik csak olyan reform kell, a mely biztosítja számukra a további elődieskedést, Ha imádkoznak (?), ezt is csak azért teszik, hogy ha az ő garázda csömör izlésük és istenkisértő rut önzésük ki-

vánalma szerint reájok nézve még kellemesebbé nem változnak meg az életviszonyok — legalább maradjon úgy minden, a mint van, legalább addig, a míg az ő dicső életük tart.

Ha a kukacok: a sajtban imádkozni tudnának, az imájuk hasonló lenne a mi „modern gavallérajaink“ imájához: „Tartsd meg Úram Isten ezt a sajtot“, a melyben születtem és ingyen élhetek; vagy ha ez már elkopik, úgy testem táplálása és életem tengődése szent nevében kérlek, rendelj nekem a főlemesztett helyett egy, még nagyobb potyasajtot, hogy élhessek és virulhassak abban tovább a te dicsőségedre.

Nincsen a jóknak és igazaknak itt nálunk annyi pénzük, a mennyi elég volna börtönök építésére a modern gavallérok számára.

Erdőségeink is alaposan megritkulnának, ha annyi fát vágnánk ki belőle, hogy azokra külön-külön, érdekeik megfelelő megjutalmazásaképpen felkössünk minden modern gavallért.

A közélet és magánélet legromdább poloskái ők. Örökhálára köteleznék az emberiség javarészét, a ki a „modern gavallérok“ kipusztítására alkalmas poloskairtó szert feltalálná...

A „modern gavallér“ emberben a legutabb állat lakik. Ez képezi az egyéni konstrukciójának vitális alkat-egységét. Erre a bestiára van ráaggatva a „modern gavallér“ külső maszkja, tetszetős kinézésű figurája. Egy telemarok hazug külsőség, mely undok hazugságból származván, természetéhez híven, önönmagát is hazug frázisokkal teszi bolonddá, s ilyen módon hirdeti magáról és a hozzá hasonlókról, hogy ők, Isten képét veszik e földön.

Rettenetes helyzete van azoknak, a kik jók és igazak és e miatt nem is képesek a „modern gavallérokhoz“ hasonlónak aljasodni. Ezeknek megtorlás nélkül kell elszenvedni minden kiáltó gonoszsgot, minden embertelenséget. Orgiákat ül a gazemberek uralma felettük, vérlázító szemérmelenséggel, ma sokkal inkább, mint valaha...

Vajha vesztüket éreznék ezek a züllött erkölcsűek, ezek a parazita életűek!...

Hiszen a tetvek is akkor csipik legérzékenyebben az eleven testet, akkor szivják legádázabban magukba a vért, a mikor vesztüket érzik.

Ime így fest a modern gavallér, mint egyén és, mint közéleti tényező.

Jöjj te, eget, földet rázó vihar! Tisztíts meg a levegőt; söpörd ki az emberiném tüzhelyéről ezt a sok fertőző dögvészes anyagot, ezt a sok undok szemetet!...

Dr Király Péter.

Köz- és önérdék a városi életben.

I.

„A legrégebb takarékpénztár“ cím alatt, a Budapesti Hírlap március 2-iki számának „Közgazdaság“ rovatában egy meleg hangú bevezetéssel kísért, érdekes ismertetést olvastunk a ferencalmi községi takarékpénztárról.

Mielőtt valamely megjegyzést fűznénk e közlemény messzekiható és különösen Székelyudvarhely város közönségét érdeklő tartalmához, szóról-szóra közöljük magát a cikkelyt, mely így hangzik:

A fővárosnak a községi takarékpénztár létesítéséről alkotott szervezeti szabályzata, illetőleg ennek a belügyminisztérium részéről jóváhagyott rendelete — hír szerint — már utban van és a közel jövőben meginduló közigazgatási reformban jelentős sulyt fognak helyezni a községi takarékpénztárak létesítésére.

Hogy ez az eszme mennyire életrevaló s mekkora anyagi erőt és kulturális életet jelent a pótdadók árjában uszó falvainkra, az lelkesítő tényként tűnik ki a ferencalmi községi takarékpénztár működéséből, amelynek rövid bemutatását — a községi előljáróság szívességéből — a következőkben adjuk.

Ennél a takarékpénztárnál mindjárt szembeötlő jelenség az, hogy szintiszta sváb községben, a torontáli vidéken alapították. Valóban, csak a szorgalmas és takarékos svábok bírnak kellő érzékkel a pénz forgatására, a jövedelmezőség fokozásának szükségességére és a takarékoság előmozdítására.

A ferencalmi községi takarékpénztárt 1885-ben alapították, tehát 27 évvel ezelőtt. Akkor még Franzfeld-nek hívták e sváb községet. Az alapítás érdeme Ruppenthal Ádám jegyző személyéhez fűződik, aki maga is német temperamentumában örökölvén a takarékoság érzékét, olyan körültekintéssel és szilárdsággal szervezte meg a pénztárat alapját, akár csak a derék Fáy András a Pesti hazaiét.

A személyzet alkalmazásáról az alapszabályok különben ezt írják elő: „A takarékpénztár a községi előljáróság felügyelete és igazgatása alatt áll, vezetése alatt történnek a takarékpénztári ügyletek.“ Továbbá: „A takarékpénztár igazgatója a mindenkori községi bíró, könyvvivője a községi jegyző és pénztárosa a községi pénztáros; a takarékpénztári igazgató-választmány fölötti ellenőrzést a községi képviselőtestület által saját kebeléből választandó öttagú felügyelőbizottság gyakorolja.“

A jegyző nem az ivószobában tölti el a napot, hanem a takarékpénztárban dolgozik a kettős könyvvitelben. És minő kulturális haladás az, hogy az unatkozó községi bíró nem az utcai padon rágja a pipaszárát, hanem az igazgatói székben nehéz számműveleteket végez!

Az alapítás csekély 40.000 koronával történt és ma már ez összegen kívül van 43 ezer koronányi rendes és 16.500 korona összegű „különleges“ tartalékalapja.

A takarékoság előmozdítására a bizalom fölkelésére a következő meglepő okos intézkedést talált ki a derék jegyző az alapszabályokban: „Betétek elfogaadtatnak 1 koronától kezdve. Ezekért a felelősséget a község, mint erkölcsi testület viseli s ezért ingó és ingatlan vagyonával szavatol.“

Ennek az előrelátó bölcsességnek köszönhető aztán a takarékpénztár, hogy a legutóbbi mérlege szerint a betétek összege 689.496 koronára rug. De ennek az erősségnek a folyománya az is, hogy a pénzügyintézet vívó ereje behalózza az egész vidék — más községek — hiteléletét is. Állandóan 6 százalékos kamatot fizet betétei után.

A gyermekek kiházasítása, önállóságuk elősegítése és más hasonló célból „zárt takarékpénztári könyvek” hozatnak forgalomba, melyekre haláleset kiyételével az előre megszabott időn belül visszafizetések nem eszközölhetnek. Ime, a biztosítás kérdésének megoldása egyszerű és szolid alapon — házilag!

Az eddigi ismertetésünk során csak a község lakosságának hitelviszonyai és takarékosági ösztökölését érintettük a takarékpénztár irányára vonatkozóan, most pedig érinteni fogjuk azt a kérdést, hogy mennyiben szolgál és használ magának a községnek és a közbizalomnak.

Erre nézve az 1910-iki zárószámadáshoz fűzött jelentést vesszük, a mikor az igazgatóság felölelte mindazokat a cselekedeteket, a melyeket a pénzügyintézet véghezvitt.

Mindenekelőtt megállapította, hogy az 1910. év végéig a tiszta jövedelem 318.704 koronát tett ki. S ez összeget a következő célokra fordította: Kifizettek az alapítványok létesítéséhez kölcsön fölvet 40.000 koronát; keiféle tartalekalapot hoztak össze, a melyek összesen 180.049 koronára rugnak. Új község-háza fölépítésére 11.965 koronát; orvoslak építésére 8500 koronát; községi tánc-terem művészi kifestésére 2000 koronát; baronfityenyésztés emelésére 400 koronát; fiatal bikák díjazására 400 koronát; park-alap létesítésére 1600 koronát; ártézi kutak furására 8915 koronát; iskolaépületek fölépítésére 25.950 koronát; jótékonyági célokra 450 koronát; községi világításra 3300 koronát; kövezési és járdaépítési célokra 300 koronát és a temető céljára 1500 koronát fordítottak.

Kerek huszouöt év alatt — éppen a jubileumra — közegészségügyi, kulturális, közbizossági, jótékonyági és agrikulturn célokra összesen tehát 63.780 koronát áldoztak a derék ferenczaimiak.

S e számokat nézve, élénk kíváncsiság támad az emberben: vajjon minő falu lehet az, ahol járda van és közvetlen sétálnak a ködmönös atyafiak, a hol sűrű lámpasor világít a parkra és ahol huszonötezer koronás iskola büszkélkedik a főtéren?!

Azok számára pedig, a kik kétségbe vonják, hogy az intézet szoliditása mellett valamelyes vagyoni állapotot tudna fölmutatni, — bemutatjuk a legutóbbi mérleg-, nyereség-, és veszteségszámlából a következő tételeket:

Pénztári készlet volt 1912. december 31-én 37.589 korona; 420 darab váltóban 935.305 korona; jelzálogkölcsönben 103.206 korona; betéti kamatok fejében kifizettek 31.194 koronát; a váltók utáni kamatok hoztak 58.617 koronát; jelzálogkamatok 6793 koronát.

Ime, ekkora forgalmat, s ilyen vagyoni állapotot mutat föl a bánáti kis falu, okulásul és követendő példa gyanánt az ország százezernyi községeinek. T. I.

Eddig és így szól a B. H. közleménye, melyhez a magunk városi és vármegyei érdeklő megjegyzéseit: a „Székely-Udvarhely” közelebbi számában fogjuk elmondani...

A gyógynövények termesztése.

Folyó évi február 27-én igen érdekes és közhasznú előadást tartott diszes és nagy közönség előtt a kolozsvári gazdasági akadémia egyik hírneves tanára a gyógynövények termesztéséről.

Előadta, hogy Magyarországon s különösen a Székelyföldön termő gyógynövények már csak azért is igen értékesek, mert kellemes szaga és igen sok illó olajat tartalmaznak; mind az éghajlat, mind pedig a talaj nagyon alkalmas a termesztésre. Különösen ajánlja a borsmenta, fodormenta, zsálya, méhfű termesztését és a vadon termő

gyógynövények összegyűjtését a kisebb birtokosok és a szegényebb nép figyelmébe azért, mert ezeknek termesztése, összegyűjtése és szárítása gondos és odaadó pépecselő munkát igényel, amit az öregek és gyermekek könnyűszerűleg elvégezhetnek. Azonban a nagyobb gazdaságok birtokosai részére nem ajánlja a gyógynövény termesztését.

Végül a lelkész és tanító urak kérték, hogy a népet a gyógynövények termesztésével ismertessék meg és arra buzdítsák.

Ezek után legyen szabad nekem is elmondani véleményeim a gyógynövények termesztésére.

Mar az öreg néhai nagyapám mindig nagy gonddal gyűjtötte a vadontermő gyógynövényeket: köményt, bodza- és hársfavirágot, vadsombort, centuriát, ökörfarkkórót; termesztett: ánist, zsályát, bors- és fodormentát. Nem is ment soha orvoshoz, pedig 82 évig élt.

Ezt látva gyermekkoromban, mintegy véremmé vált nekem is a gyógynövények gyűjtése és házi orvosszerű használása. A másképen való értékesítésével nem foglalkoztam, mert nem is volt hol; nem is tudtam, hogy kell értékesíteni.

Ujabb időben egyet fordult a világ keze. Nevezetesen a kolozsvári gazdasági akadémián a lelkészek és tanítók, sőt még mások részére is tanfolyamokat tartanak a gyógynövények termesztése, a nép között való terjesztése és értékesítése végett, mert ez által úgy az egyesek, mint az ország vagyonosodása előmozdítottatik.

Ily tanfolyamra magam is jelentkeztem, mert szeretem a gyógynövényekkel való bibelődést is, s volna is hol termesszek; jelentkeztem azért, mert hat élő leányom van, akik közül valamelyik talán csak öröklő az én tulajdonságaim és jó gyógynövénytermelő lehetne belőle.

A tanfolyamra nem vettem föl, amiért rettentő borsos vagyok. Épen ezért ajánlom az intézők figyelmébe, hogy a tanfolyamra első sorban oly tanítókat vegyenek föl, akiknek legkevesebb három gyermeke van. Másodizben vegyenek föl oly tanítókat, akik faiskolát kezelnek.

A faiskolakezelő tanítók köteleztessenek arra, hogy a fásorok között inkább gyógynövényeket termeljenek, mint krumplit; megpasulyt, mert ezek az oltványok növesére káros befolyással vannak.

Végül minden járási székhelyen vagy legalább Kolozsváron beváltó intézmény volna létesítendő, ahova a tanítók, vagy gazdakörök a néptől összegyűjtve, mint központba beszoiglatatnak a gyógynövényeket.

Elmondám a nézeteim, mondja el más is. „Néma gyermeknek anyja sem érti a szavát”.

KOZMA MIKLÓS.

Méhészet.

Átmenet a kassos rendszerről a kaptárrendszerre.

Székelyzsombor, 1913. március hó.

Azt hiszem, felesleges volna a kaptár előnyeivel és jövedelmével foglalkoznom. Minden jóra való méhész előtt ismeretes és teljesen tisztába van azzal, hogy a kaptár minden tekintetbe jóval fölülte áll a régóta használatban levő közönséges kupkasoknál.

Ha meglátogatunk több méhészet, azt állapíthatjuk meg, hogy a régi kassos rendszerű méhészet még most is nagyon tul sulyban áll a kaptár-rendszerű méhészettel szemben.

Ez állításomat igazolja Gál Imre méhész-egyesületi titkár az Udvarhelyvármegyei Méhészegyesület 1911-ik évben kiadott évkönyvében összeállított statisztikája, a melyben az udvarhelyi járásban 716 kaptárral szemben 1978 kupkast, a kereszturi járásban

1120 kaptárral szemben 3108 kupkast, az oklándi járásban 762 kaptárral szemben 2507 kupkast és így Udvarhelyvármegyében összesen 2518 kaptárral szemben 7617 kupkast tüntet fel.

Az itt kimutatott statisztikából könnyen megállapíthatjuk, hogy még mindig nagyon tul sulyban van a kassos méhészet a kaptár-rendszerű méhészettel szemben s a mi kaptár van, az is azt mondhatni: papok, tanítók és hivatalnokok méhésében található.

S vajjon miért van ez így? Talán a földmives ember nem tudja a kaptárakat beszerezni vagy saját maga elkészíteni, mint a papok, tanítók vagy hivatalnokok? Avagy a kaptár-kezeléshez annyi tudomány szükséges, hogy azt csak iskolát végzett emberek tanulhatják meg, vagy pedig nincs ideje a földmives embernek a kaptárral bibelődnie?

Igen sokan ezt a három tételt tartják olyan akadályul, a mi a kaptár-rendszerű méhészet terjedésének útját állja. Pedig a dolog egészen másként áll.

Hiszen a kaptár beszerzése vagy készítése nem kíván oly összeget, a melyet a kisebb gazda is ne volna képes előállítani. Különösen, a ki maga készíti meg a kaptárakat. Az anyag beszerzése nem kíván oly nagy összeget, a melyet a legkisebb gazda, sőt egy jó élelmes napszámos is ne tudna előteremteni. A mi pedig a kaptár készítését illeti, kevés földmives ember találattnék olyan, a kinek ne volna annyi kézi ügyessége, hogy a kaptárkészítést ne tudná el sajátítani; igaz, hogy csak úgy, ha akarata van hozzá...

A mi a tanulást illeti, a méhészet megtanulására nem kell jogot végzett ember; megtanulhatja bárki, csak egy kis jó akarat szükséges chhez is; a maga hasznáért pedig bárki megteheti.

Az az állítás, hogy a kaptár-rendszer nem földmives embernek való, mert nincs ideje a kaptár bibelődésével, éppen nem felel meg a valóságnak, sőt előnyösebb, mint a kupkas, mert a kaptárba ő maga irányítja a méheket, a melyre mindig kerül alkalmas üres idő.

Ezen a tőlől világosan kitűnik, hogy a kaptár-rendszerű méhészet fejlődését az itt felsorolt okok legkisebbet sem akadályozzák. Az egyik és legnagyobb hiba, a mi a fejlődésnek útját állja: első sorban a régi rendszerű, megszokott ódság és a nemtródómság.

Nem vonható kifogás alá, hogy mindenféle átalakulás (ujítás) s így a méhészet is egy kis nehézségbe ütközik. De hát minden átalakulásnak van egy átmeneti útja, a melyen rázkódtatás nélkül lehet átmenni a jobb és célhoz vezető utra.

A méhészetnek a régi rendszerből az újrendszerbe átvezető útja a kupkasokra alkalmazott keretes ládából áll, a melyet pótládának is neveznek.

A pótláda előállítása csekély kiadást kíván, illetve kevésbe kerül s azzal a kezdő (kezdő méhésznek mondhatom, ha harminc éve, hogy méhész is valaki, ha csak kupkasokban méhészkedett) méhész biztosan elsajátítja a kaptár-kezelést. Ezáltal jobban megismerkedik a méhek társadalmi életével. Mintegy beavatkozik a munkájukba, a méhek belső életének titkaiba. A méhész jövedelme pedig megkétszereződik, a mi sarkalni fogja a kaptárrendszerre való áttérésre. A pótláda készítését és a vele való eljárást a következő közleményben ismertetem meg.

(Vége köv.)

AMBRUS ANDRÁS,
méhész.

OLVASSUK és terjesszük a függetlenégi lapokat, ezek védik jogainkat, küzdene a hazáért!

HIREK.

— **Kossuth Lajos emlékezete.** A szövetkezett ellenzéki partok elhatározták, hogy ebben az esztendőben együtt ünneplik meg Kossuth Lajos emlékeztét. Március hónap 20-án, a legnagyobb magyar halálának évfordulóján, a temetőben folyik le az emlékezés ünnepe. A nagy halott sirjánál Ráth Endre képviselő mond beszédet. A közös lakomát e hónap 27-én tartják meg, amelyen az ünnepi beszédet Bottlik István képviselő mondja.

— **Március 15-én a magyar szabadság emléknapján,** a székelyudvarhelyi Székely Dalegylet ez évben is megtartja hazafias ünnepélyét. A műsor összeállításán most buzgólkodik a vezetőség s remélhetőleg rövid időn belül köztudomásra adják.

— **Az oklándi választás** ma (csütörtökön) lesz — előre láthatólag — igen esendős alakban. De azért a vármegye minden részéről összpontosított, mintegy 40 esendő és 2 század katonaság vigyáz a rendre. Az ellenzéki jelölt: Ürmösi József homoródszentpáli papp, aki a zászló beseletéért vállalta a jelöltséget és pedig nem minden reménység nélkül. Ha megválasztása nem sikerülne, az egyrészt a mai választási rendszer helytelen voltának, másfelől meg a központi pártvezetőségek szűkkeblűségének tulajdonítható. Annyi tény, hogy a csekély 2000 K-nyi tuvarköltés biztosítása mellett, a munkapárti jelölttel szemben az ellenzéki küzdelem teljes sikerrel járt volna.

— **Dr Nagy György — nem jön.** A „Székely-Udvarhely” mult számában írtuk, hogy Dr Nagy György, a Magyar Köztársasági Párt elnöke is résztvesz az oklándi kerület választási harcából — a függetlenségi jelölt támogatása céljából. Erre vonatkozólag kedden a következő táviratot vettük: Csütörtökön a törvényszéknél védő vagyok. Választásra nem mehetek. Győzelmet kíván tisztá szívvel: Dr Nagy György.

— **A székely ipari kirendeltség** szervezése alkalmából a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara szakelőadásokat rendez. Az előadásokat két órán át vita követi. A legközelebbi előadás e hó 7-én (pénteken) este 5—7 óráig lesz Marosvásárhelyt. László Gyula, a kamara kiváló gyakorlati tudású másodtitkára tart előadást, melyben indítványt tesz a székely ipari kirendeltség cselekvőképes szervezettel és támogatással való ellátása tárgyában. Szíves örömmel vettük a kamara azon értesítését, hogy a Székelyföld más városaiba is hajlandó ez előadásokat kiterjeszteni.

— **A börtörvény megsértése.** Fölmerült eset alkalmából elvi határozatban mondotta ki a belügyminiszter, hogy a börtörvény rendelkezéseinek ki nem függesztése és a börtörvényszék nem vezetése által elkövetett kihágás az idézett törvény 13. és 14. szakaszába ütközik és a 41. szakasz 6. pontja, valamint a 42. szakasz 3. pontja alapján szabandók ki a büntetések.

— **Előadás a vármegyénél.** Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár intézményéről — mint korábban említettük — e hó 11-én (kedden) d. e. 10 órától kezdődőleg a vármegyeház dísztermében Fáy Gyula cs. és kir. kamarás, az intézet igazgatója, ismertető előadást fog tartani. Ez alkalomból alispáni megkeresésre Hlatky Miklós, a vármegyei népnevelési egyesület elnöke és Gyermekes Mihály a tanítóegyesület elnöke az összes tagokhoz felhívást küldöttek és az előadáson való megjelenésre hívják. A közhasznú intézmény minél szélesebb körű bevezetése és felkarolása kívánatos s a nép érdekében szükséges. A magunk részéről is ajánlunk a közönség támogatásába.

— **Egy kanca, mint választási ajándék.** Mult csütörtökön programbeszédet mondott a munkapárti báró jelölt Oklándon. A mint a falusi eljárók hazafelé vágattak, Homoródszentpál község között két szekér összekötéséből Kelemen Lőrinc homoródszentpáli székely gazda került ki károsként, mivel 800 K értékű kancáját a másik fogat rudja szűgynél keresztül szarta és az rögtön kiszervezett. Ha nem lesz munkapárti programbeszéd és tokány, bizonyára otthonmarad Kelemen s akkor a drága kancája is életben érhetne volna meg a választást, mely amugy sem lehet valami hosszú életű a mai zür-zavaros időszakban. De hát a kanca-sors könyvében másképp vala megírva. Annyi tény, hogy Kelemen gazda míg él, folyton átkozni fogja a mungó tokányt, mely miatt ily érzékeny kára esett ökemének.

— **Székely közigazgatási alap.** Köllő Ignác marostordavármegyei alispán székely nemzeti fútoságu indítványával a „Székely-Udvarhely” közelebbi számában foglalkozunk.

— **Az Országos Magyar Szövetség** vasárnap délelőtt Bereczik Árpád elnöklésével megtartotta ez evi közgyűlését. Az elnök megnyitja után Csányi István dr főtitkár a titkari és pénztári jelentést terjesztette elő, a mit a közgyűlés elfogadott. Utána újból megválasztották a régi tisztikert, majd Meller Emil dr görög-katholikus esperes az új görög-katholikus magyar egyházmegyeről tartott előadást. Azután Ákos István igazgató hosszabb előadást tartott a magyar iskolák államosításáról. Indítványára külön bizottságot alakítottak az oláh izgatás ellensúlyozására és ez a küldöttség tisztelegni fog a közoktatásügyi miniszternél is. Felszólaltak még Körösi Henrik tanfelügyelő, Timon Ákos egyetemi tanár és Szóts Elek dr orvos.

— **A korecsmáros joga.** A kir. Kuria most publikált 6957/1912. számú ítélete szerint a magánlak megsértése szempontjából a lakás s az üzlethelyiség között különbség nincsen. A korecsmárosnak vagy hozzátartozóinak nem lehet tehát elvitatni azt a jogát, hogy saját személyük és vagyonuk biztonsága céljából, ugyisint a korecsmárosban tartózkodó személyek és azok vagyonának biztonsága céljából az ezeket veszélyeztető egyének távollattartása vegett a korecsmáros barmikor, tehát a záróra előtt is becsukhassák. A becsukott korecsmahelyiségekbe a tulajdonos beleegyezése nélkül történt behatolás magánlaksértést képez.

— **Hivatalos feljegyzések.** Az elmúlt február hónap Székelyudvarhely város közegészségügyére elég kedvező volt. A ragályos emberi betegségek közül mindössze 1 kanyaró és 5 számarhurutos eset fordult elő. A cselédnyilvántartásba 47 bejegyzés történt. Fegyvertartási engedélyt 6 esetben adtak ki és a toloncoltak száma 10 volt. A szállodákban 68 idegen vendég fordult meg. Elhullott 2 drb borju és 1 drb sertés.

— **Tenyészállat kiállítás.** A székelykeresztúri országos jellegű, erdélyi magyar fajta állatok kiállítása február 28-án történt meg. 125 drb erdélyi és 13 drb nyugati bikát hajtottak fel. Tehén és üsző 53 drb volt. Az első állami díjat a róm. kath. státus radnóti uradalmának Szarvasa, II. Ugron Zoltán Kaplárja, III. Végh Gyula Hajasa, IV. Papp-Zakor József Finánca, V. Bárczay Gyula Fáyola, VI. Gróf Somsich Csakója, VII. Gálfalvi János (Gagy) Jóska, VIII. özv. Szakács Mózesné (Ujszékely) Vidámja; az E. G. E. 200 K-ás díjat Gyárfás Endre Bimbója és az O. M. G. E. 100 K-ás díjat Szóke Gergely Bojtárja nyerte el. Díjazták: Nagyalambfalva Kundos, Székelykeresztúr Basa, Bözdő Bimbó, Kissolyos Csalfa nevű bikáját. Borjas tehenükért: Fekete Pál (Bögöz), Varga Sándor (Nagyalambfalva), Kovács Károly (Székelykeresztúr), Veres Mózes (Bögöz), Firtos Gergely (Székelykeresztúr), Varga Mózes (Bögöz); 3 éves üszőkért: Nagy János Székelyszentábrahám, Benczedi

Ferenc Tarcasfalva, Firtos Áron Gagy, Horváth Sándor Székelykeresztúr, Vári Dénes Simenfalva, Varga Mózes Bögöz; 2 éves üszőkért: Horváth Sándor Székelykeresztúr, Kerestély Márton Székelyszentábrahám, Elek Dénes Simenfalva, Firtos Dénes és Firtos Gergely Székelykeresztúr nyertek díjat.

Közönségköréből.*

Székelykeresztúr-köri Népbank közgyűlése.

A „Székelykeresztúr-köri Önszegélyző Népbank” XLI-ik rendes közgyűlését Székelykeresztúron március 2-án tartotta meg. A tagok egyrésze különös nagy érdeklődéssel jelent meg, illetve jelentettek meg őket a kortések nem annyira az intézmény „vagyong”-mérlege fölötti kíváncsiságtól és érdeklődéstől, mint inkább a népbank tisztikarának újbóli szervezkedése érdekében.

Az intézmény 41 évi fennállása óta a piculánkénti (20 fillerenkénti) gyűjteményéből ma már 308.077 K 77 fillér vagyonnal rendelkezik s ennek alapján tisztikarának évi 4040 K rendes fizetéseket és 1082 K napidíjakat osztogathat ki, mert az intézmény keletkezésekor az akkori tisztviselői kara „humanizmus” céllal tiz-éveken át ingyen, illetve honorárium nélkül vezette azt.

Akkor a tagok az intézménynek a vagyong szaporulatának kíváncsiságából és érdeklődésből gyülekeztek össze és sorrend szerint „díjtalanul” vezették azt s kezelték hetenkint egy napon.

Mig ma, midőn egyes tisztviselőjének jelentékeny fizetéseket és napidíjakat fizethet — mit lehetett észlelni a tisztikarának megújításánál? Azt, hogy az egyes állások betöltésében különböző és felhaborító fogások, eljárások vétettek igénybe egyesek által és ezzel az intézménynek is ártva, társadalmi életünket jelentékeny részben ismét megmétélyezték, mert az intézménynek a kezdet nehézségeivel küzdők s érdemekkel bíró ügyvezetőivel szemben is figyelmellenséget követtek el.

Feltűnő jelenség mi nálunk is, hogy az ily állások betöltésére magas és ellenkező hivatással bíró egyének törekednek, mint pl lelkészek és tanárok, — holott egyik sem egyeztethető össze az ilyesmivel, mert hiszen az anyagiak ellenségei lévén a lelkieknek, senki sem szolgálhat két urnak, vagyis Istennek és a Demonnak...

Már pedig a Székelykeresztúr-köri Önszegélyző népbankban is ma már három Pap illetve lelki pásztor működik a Démon oltárán és hat olyan tisztviselő, a kik más, itteni bankoknak is egyben érdekelt tisztviselői...

Mire valc tehát ez a kapzsiság és társadalmi élet-bontás!? Hagyják ezt azoknak, a kiknek az a hitvallásuk, hogy: Lélek, lélek, de miből élek!? s maradjanak az „Egy” Urnak szolgálatában és a valódi „szeretet” ápolásában... **Brutus.**

* E rovatban helyet adunk minden közérdeklő felszólalásnak a beküldő felelősségére. Szerk.

— **500 cigaretta egy óra alatt.** Azok, akik töltik cigarettájukat s így jól ismerik a cigaretta csinálás unalmas és időtrábló voltát, bizonyára örömmel fogják e sorokat olvasni. Egy angol mechanikus elmés szerkezetű gépet talált fel, melynek segítségével 500 cigaretta hüvelyt lehet egy óra alatt megtölteni. A találmányra Radó Béláné kassai dohánytőzsdéje kapta meg az egyed-árusítási jogot. A gép ára 5 korona s kapható 2, 3 és 4-es számú nagyságban. A gyorstöltő cigarettagépet Radó Béláné dohánytőzsdéje tulajdonos (Kassa, Deák Ferenc utca 18.) utánvét vagy az összeg előzetes beküldése mellett küldi szét.

**Sok betegséget
elkerül, megelőz, s ha
a baj beütött,
otthon önmagán is segíthet az
ÉLET KÖNYVE**

állandó házi orvos módszerével. — Posta-utalvány szelvényén azonnal rendelje meg. — Három koronáért bérmentesen küldi a „Székely-Udvarhely” 48-as politikai székely ujság kiadóhivatala Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.
NE FELEDJE EL! Három koronáért önmaga és családtagjai életét is a haláltól megmentheti.

Kiadó azonnal Eötvös-utca 9. sz. alatt emeleti csinosan butorozott, kényelmes, 3 ablakos utcai szoba; ugyanott szerényebb igényűnek, esetleg magányos nőnek udvari szoba, butorozva, vagy anélkül

**Magyar Könyv-
viteli Folyóirat.**

Havi szaklap a számvitel ismeretek fejlesztésére

Gyakorlati Könyvelő

rendes havi melléklettel. Az ipari és kereskedelmi könyvitel megtanulására, legújabb és legjobb módszerek alapján. Szerkesztőség és kiadóhivatala Budapest, IX., Mester-utca 27. sz. Kérjen azonnalmutatvány-számot, melyet ingyen küld a kiadóhivatal.

Milliók

használik

Köhögés

rekedség, hurut és nyálkás-ság, göres és hőrhurut ellen

KAISER-féle

mell-karamellakat

a „három fenyővel.”

6050 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánorvosoktól a biztos eredményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon! Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60 f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. **ZSETKEY JÁNOS** gyógyszerésznél Homoródszentmárton közszeg.

Földbirtokot, házat, erdőt vesz. elad és saját költségén párcelláz

Kovács Elek
ingatlan forgalmi irodája
Marosvásárhelyt,

Apaffy Mihály utca 2. szám.

Ugyanott több kisebb-nagyobb birtok eladó.

Azonnal kiadó egy 75 holdas, egy 300 holdas, egy 400 holdas birtok *mezőgazdasági szeszgyárral*, egy 700 és 1600 holdas földbirtok.

Pénzt, bármely összegben, betáblázásra legelőnyösebben elhelyez, kölcsönügyleteket, biztosításokat *gyorsan lebonyolít.*

B O R I!

Fernengel Gyula székely-udvarhelyi bornagykereskedőné

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai. Szerkesztette: Pálmai József.

Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-törénetadatokat tartalmaz.

Aspirin-Tabletta
(a köztudott fájdalomcsillapító szer)
Minden esetben az Aspirin hatásos és gyorsan ható, szíveskedjék Aspirint csak Aspirin-Tabletta formában az alábbi rajznak megfelelő eredeti csomagolásban (1. íveses) 20 felegrammos tablettaival átvásárolni. Minden tabletta rajta van az Aspirin szó.

VÁSÁRNAPI ÚJSÁG
Minden újonnan belépő előfizető ingyen kapja a Vásárnapi Újság díszes karácsonyi albumát.
Munkányszámok kiadásra történő kérést küldje a Vásárnapi Újság kiadóhivatala, Franklin-utca 4. sz. IV. Egyetem-utca 4. sz.

== ÉRTESETÉS. ==

Üzlet átalakítás miatt

a raktáraimban levő összes férfi és nőidivatáruccok, készruhák, cipők, fehérneműk, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalom bevásárláshoz módot nyujtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:

Szenkovits János Utóda.

Csekély 2 koronáért egész éven át olvashatja a Székely-Udvarhely 1848-as függetlenségi politikai ujságot — társaságban. Kérjen azonnal mutatvány-számot és fizessen elő e vérbeli székely lapra. Nyílt, őszinte, bátor s ha szük-

Meghívók

— névjegyek, eljegyzési és esküvői jelentések, valamint bármiféle nyomtatványok **gyorsan, előnyösen beszerezhetők** Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

ség: kéréseket ostromozója bármely visszaélésnek; a székelység ügyeit szívből fakadó szeretettel védelmezi. Minden igaz székelynek erkölcsi és önmaga iránti kötelessége volna tehát hathatósan támogatni az ő lapját: a „Székely-Udvarhely“-t.